

3) запровадити новітні інформаційні системи, в тому числі шинні закордонні аналоги.

На нашу думку, запропоновані заходи сприятимуть розвитку інформаційного забезпечення діяльності правоохоронних органів, зокрема підрозділів карного розшуку транспортної міліції.

1. Васильєв І.О. Сучасні проблеми інформаційного забезпечення діяльності органів внутрішніх справ / І.О. Васильєв // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ : збірник наукових праць — 2009. — №3 (44). — 312с.
2. Бірюков В.В. Облікова інформація в розслідуванні. Загальна структура та класифікація інформаційних систем / В.В. Бірюков // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ : збірник наукових праць / Головний редактор В.Л. Ортинський. — Львів : ЛьвДУВС, 2009. — Вип.3. — 476с.

*Кривонос
Максим Васильович*

ад'юкт кафедри криміналістики

Луганського державного університету внутрішніх справ ім. Е.О. Дідоренка

ОКРЕМІ МОЖЛИВОСТІ ВЗАЄМОДІЇ СПЕЦІАЛІСТІВ НДЕКЦ МВС УКРАЇНИ З ОПЕРУПОВНОВАЖЕНИМИ БНОП ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВИХ ЗАХОДІВ ЗА ФАКТАМИ НЕЗАКОННОГО ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ ТА ПСИХОТРОПНИХ РЕЧОВИН

Останніми роками в Україні збільшилась кількість злочинів щодо незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин та їх аналогів. Злочинці постійно вдосконалюють форми та методи незаконної діяльності, способи приховування злочинних дій, вдаються до різноманітних способів протидії розслідуванню, маючи мету уникнути покарання. Для зупинення цих негативних тенденцій та більш ефективної боротьби з цими злочинами, потрібна розробка нових та удосконалення існуючих методик виявлення, розкриття та розслідування суспільно небезпечних діянь у цій сфері та більш широке застосування спеціальних знань під час підготовки та проведенні оперативно-розшукових заходів та слідчих дій.

Основним завданням оперативно-розшукової діяльності є пошук і фіксація фактичних даних про протиправні діяння окремих осіб та груп, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України [1]. За наявності оперативної інформації про вчинення злочин та особу, яка його вчинила, або злочин, що готується, оперативний працівник повинен в межах своєї компетенції, використовуючи

передбачені відомчими нормативними актами можливості, перевірити її на предмет достовірності, що являє собою основу його розкриття [2, 204]. У випадку наявності підстав для проведення оперативно-розшукової діяльності, передбачених ст.6 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», оперуповноважені БНОН заводять оперативно-розшукову справу, після чого готують та проводять передбачені законом оперативно-розшукові заходи.

Якісне проведення багатьох оперативно-розшукових заходів практично неможливо без належної взаємодії зі співробітниками Науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України (далі — НДЕКЦ), взаємодія з якими організовується у формі участі працівників НДЕКЦ МВС України як спеціалістів в оперативно-розшукових заходах. До основних умов такої діяльності можна віднести оптимальну координацію, узгодженість і спеціалізацію суб'єктів, розподіл трудової діяльності, при якому кожний з його учасників постійно виконує тільки притаманну йому функцію, яка потребує від нього особливих навичок. Організовується взаємодія з метою успішного вирішення завдань боротьби зі злочинністю при широкому використанні техніко-криміналістичних засобів та експертно-криміналістичних методів [3], навиків роботи з якими мають відповідні спеціалісти, але не оперативні працівники. Використання цих заходів без залучення відповідних спеціалістів може призвести до втрати або перекручування доказової інформації.

Основним оперативно-розшуковим заходом спрямованим на викриття розповсюджувачів заборонених до вільного обігу предметів (наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів) та доказування мети чи факту їх збуту, які проводять оперуповноважені БНОН є оперативна закупівля. Завдяки проведенню вказаного заходу, можна отримати фактичні дані про подію, час, місце, спосіб підготування або вчинення злочину, всіх співучасників, свідків, потерпілих, знаряддя злочину, місця зберігання документів, засоби скоєння злочину та інші обставини, що підлягають доказуванню [4, 62].

Під час підготовки та при проведенні оперативно-розшукового заходу спеціаліст НДЕКЦ може залучатися до:

- надання консультацій з питань якісного проведення оперативно-технічних заходів, повинен вказати на особливості роботи того чи іншого технічного обладнання, яке є в наявності в оперативному підрозділі, на особливості його встановлення для візуального спостереження, аудіо- та відеофіксації. Використання оперативно-технічних засобів дозволяє отримати матеріалізовані дані (копії документів, люмінесцентні сліди, фо-

тографії, відеозапис об'єктів, аудіо запис розмов та ін.) та відомості в ідеальній формі (знання) про злочинців, їх дії, зв'язки. Від успішно проведеного заходу із застосуванням цих засобів багато в чому залежить успіх у розкритті злочину, в цьому випадку вдається виявити, зафіксувати та зберегти інформацію, яка в процесі попереднього слідства може вказати на джерело доказів або при відповідному процесуальному оформленні перетворитися на докази у справі [5];

- надання допомоги щодо встановлення на одязі осіб, які виступають при проведенні оперативно-розшукових заходів як «покупці» наркотичних засобів, психотропних речовин, засобів аудіофіксації для запису розмов покупця з особою, яка підозрюється у збуті наркотичного засобу та психотропної речовини, незаконні дії якої документуються;
- надання оперуповноваженим БНОН інформацію про види та властивості спеціальних хімічних речовин (далі — СХР), які можна використовувати для надання певним об'єктам (наприклад, грошам) специфічних ознак, для використання їх під час проведення оперативних закупівель наркотичних засобів, психотропних речовин, за якими згодом можна буде виділити їх з групи однорідних об'єктів (грошей, виявлених та вилучених у підозрюваного). Роз'яснення факторів, які впливають на можливість їх використання при проведенні цих заходів, у зв'язку з метою та завданням, поставленими перед оперуповноваженими БНОН, правила та методи фіксації застосування СХР. Визначення умов та місця використання СХР та вимог, яких потрібно при цьому дотримуватися. Надання допомоги в маркуванні грошових купюр спеціальною хімічною речовиною, враховуючи можливість появи маркованих грошових купюр в місцях, де використовується ультрафіолетове випромінювання, роз'яснити оперуповноваженим ОВС та особам які будуть контактувати з цими предметами правила поведіння з ними [6, 119];
- застосування наявних експрес-тестів для попереднього визначення виду наркотичного засобу, психотропної речовини, яка виявлена під час проведення оперативно-розшукового заходу та правила поведіння з нею (належного опису, пакування тощо); застосування фотозйомки та відеозапису під час проведення спеціальних операцій, під час затримання великої кількості осіб, для фіксації проведення оперативно-розшукового заходу, поведінки осіб, які протидіють його проведенню.

В цьому можна зауважити, що можливості спеціалістів ЦД/КЦ ще час підготовки та при проведенні оперативно-

розшукових заходів не використовуються в повному обсязі. Оперуповноважені БІОН, крім головної роботи, виконують іноді не притаманну їм, що звужує перспективи якісного збирання інформації про протиправну діяльність окремих осіб, відображається на її якості та можливостях подальшого використання.

1. Закон України «Про оперативно-розшукову діяльність» від 18.02.1992 №2135-XII // Відомості Верховної Ради.— 1992.— №22.— Ст.303
2. Бандурка О.М. Оперативно-розшукова діяльність. Частина 1. підручник / О.М. Бандурка.— Х. Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2002.— 336с.
3. Настанова про діяльність експертно-криміналістичної служби МВС України : Затверджена наказом МВС України №682 від 30.08.1999.
4. Черкасов Ю.Е. Оперативна закупка як ефективний тактичний прийом у діяльності оперативних підрозділів БІОН МВС України / Ю.Е. Черкасов // Науковий Вісник НАВС України.— 2003.— №1 (частина 2).
5. Сервецький І.В. Інформаційно-технічне забезпечення оперативно-розшукової діяльності [Електронний ресурс] / І.В. Сервецький, В.П. Шоломцев // Портал «Центр інформаційної безпеки». — Режим доступу : <http://www.bezpeka.com/ru/lib/spec/crim/art68.html>
6. Позій В.С. Правові підстави та фіксація застосування спеціальних хімічних речовин в оперативно-розшуковій діяльності органів внутрішніх справ / В.С. Позій // Кримський юридичний вісник.— Сімферополь, 2009.— Вип 1 (5).— С. 116-124.

Кубарєв

Іван Володимирович

кандидат юридичних наук,

викладач кафедри криміналістики

Донецького юридичного інституту

Луганського державного університету внутрішніх справ ім.Е.О. Дідоренка

Кубарєв

Володимир Семенович

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри оперативно-розшукової діяльності

Донецького юридичного інституту

Луганського державного університету внутрішніх справ ім.Е.О. Дідоренка

ПРОБЛЕМИ ІНФОРМУВАННЯ СЛІДЧОГО ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

І. Одним з внутрішніх резервів підвищення ефективності розкриття та розслідування злочинів є вдосконалення взаємодії слідчих та оперативних підрозділів. Така взаємодія може бути визначена як елемент організації розслідування, що полягає в узгодженому визначенні та здійсненні слідчих дій, оперативно-розшукових